

Ridder Hr Aage og jomfru Else

Festarmann i grava - Naturmystiske ballader

Finnes som folkevise, skillingsvise m.m.

Nedtegnet av Lindeman i 1870 etter Erik Hansen Hilton

I 1808 skrev Adam Oehlenschläger et skuespill som bygde på den gamle visa om Aksel og Valborg. En tragisk vise på to hundre vers om kjærlighet og to som ikke får hverandre. (Også funnet på Romerike.) Helt på slutten av sitt skuespill legger Oehlenschläger inn visa om Ridder Herr Aage og jomfru Else. Aksel er død og Valborg gråter ved hans lik. Hun ber Aksels venn, Vilhelm om å synge visa om Ridder Aage. Og Vilhelm synger:

1. vers

Det var ridder hr. Åge, han red sig under ø,
fæsted han jomfru Else, hun var så væn en mø,
Fæsted han jomfru Else, alt med hin røden guld;
månedsdag derefter lå han i sorten muld.

Og Else blir selvfølgelig full av sorg. Dette hører Aage der han ligger i sin grav. Han graver seg ut, og med mye slit bærer han med seg kisten sin på ryggen. Den trenger han for å banke på døren. Ikke rart at jomfru Else er litt forskrekket når han banker på, men han får framført sitt budskap: «Når du er glad er min kiste pyntet med rosenblad. Når du er full av sorg er min kiste dekket av levret blod.» Og så galer hanen og signaliserer at han må tilbake til graven.

Siste vers

Opp så jomfru Else, opp til de stjerner små,
i graven sank den døde, hun ham ej mere så.
Hjem gikk jomfru Else, hun var så sorgfull;
månedsdag derefter lå hun i sorten muld.

Men hvordan går det så med Valborg? Mens Vilhelm synger denne sangen ligger Valborg med hodet på Aksels hånd.

Tekst fra skuespillet

Vilhelm:

Visen er endt, min edle Valborg! - Valborg!

Valborg, stå opp! Jeg har fuldendt min sang. - Hun rører seg ei! – Kald og blek!
Hun ånder ei mer! Å himmel, det har ant meg. Valborg er død!

Riktig så ille...

Slik startet romantikkens tidsalder her i Norden.

Fæstemanden i Graven

S 108 i Aksel og Valborg

Forf.: Adam Oehlenschläger

Det var ridder hr. Åge, han red sig under ø,
fæsted han jomfru Else, hun var så væn en mø,
fæsted han jomfru Else, alt med hin røden guld;
månedsdag derefter lå han i sorten muld.

Det var jomfru Else, hun var så sorrigfuld;
det hørte ridder hr. Åge dybt under sorten muld.
Op stod ridder hr. Åge, tog kisten på sin bag,
lakked så til hendes bur, sig selv til megen umag.

Han klapped på døren med kiste, fordi han havde ej skind:

"Hør du jomfru Else! Kom, luk din fæstemand ind.

" Gensvared jomfru Else: "Jeg lukker ej op min dør,
før du kan Jesu navn nævne, alt som du kunne før."

"Hvergang du dig fryder og i din hu er glad,
da er min kiste forinden med røde rosenblad;
hvergang du er sorrigfuld og i din hu er mod,
da er min kiste forinden alt med hint levret blod.

Alt galler hanen den røde, til graven må jeg ned,
til graven skulle alle døde; thi må jeg følge med.
Se du op til himlen og til de stjerner små,
da mærke du hvor sagselig, at natten den mon gå."

Op så jomfru Else, op til de stjerner små,
i graven sank den døde, hun ham ej mere så.
Hjem gik jomfru Else, hun var så sorigfuld;
månedsdag derefter lå hun i sorten muld.